Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Minister

[redacted]

Contactpersoon

[redacted]

nota

Wetsvoorstel toekomst pensioenen uitsturen voor toetsen en adviezen

Datum
9 juli 2021

Onze referentie
2022-0000088708

Akkoord SG/DG

Bijlagen
1. Wetsvoorstel toekomst pens oenen
2. Aanbiedingsbrief AFM
3. Aanbiedingsbrief AP
4. Aanbiedingsbrief CvdRM
5. Aanbiedingsbrief DNB
6. Aanbiedingsbrief RvdR
7. Beslispuntennota (29/03)
8. Beslispuntennota (26/04)

1. Status nota
Ter beslissing

2. Aanleiding
Bijgevoegd vindt u het (concept) wetsvoorstel toekomst pensioenen waarin alle consultatiereacties zijn verwerkt, ook treft u de aanbiedingsbrieven voor de instanties die om een toets of advies verzocht zullen worden, aan. Maandag 12 juli van 11.00 tot 11.30 uur staat er een regulier PO pensioenen gepland, waarbij we eventuele opmerkingen kunnen bespreken.

3. Beslispunten
- Indien u akkoord bent met de voorgestelde aanpassingen, wordt u verzocht om bijgaande aanbiedingsbrieven voor de toetsen en adviezen te ondertekenen. Vervolgens wordt de laatste versie van de wettekst en memorie van toelichting bijgevoegd voor verzending, zodat eventuele laatste punten nog verwerkt kunnen worden.

4. Kernpunten
- In deze nota ontvangt u de volgende informatie:

A. Recente aanpassingen
B. Toetsen en adviezen
C. Vervolgproces

A. Recente aanpassingen
1. <u>Aanpassing premie-uitkeringsovereenkomst</u>

- In het conceptwetsvoorstel dat is opengesteld voor consultatie is sprake van 4 soorten premie-overeenkomsten. Naast de bekende twee, betreft dit ook twee contracten die enkel uit te voeren zijn door verzekeraars: de premie-uitkeringsovereenkomst en de premie-kapitaalovereenkomst.
- In de consultatie is door het Verbond van Verzekeraars opgemerkt dat het onderscheid tussen deze contracten voor hen onnodig strikt is en tot verhoogde administratieve lasten leidt. In de praktijk bieden verzekeraars namelijk premieregelingen aan waarbij de deelnemer de mogelijkheid heeft om te allen tijde het opgebouwde pensioenkapitaal, of de nog door de

werkgever in te leggen pensioenpremies te gebruiken voor het aankopen van een gegarandeerd vaste uitkering (vanaf pensioendatum).

- Met de betrokken Pensioenakkoordpartijen zijn we tot het voorstel gekomen om de premie-uitkeringsovereenkomst aan te passen. Met dit contract kan de deelnemer vanaf 15 jaar voor pensionering – onder bepaalde voorwaarden – zelf kiezen om reeds opgebouwd pensioenkapitaal of nog in te leggen pensioenpremies aan te wenden voor de aankoop van een gegarandeerd vaste uitkering (vanaf pensioendatum). Hiermee wordt voorkomen dat deelnemers op jonge leeftijd dure garanties aankopen en wordt tegemoetgekomen aan een type premieregeling waar volgens verzekeraars beperkte belangstelling voor is. Vanwege deze garantie kan de premie-uitkeringsovereenkomst alleen door verzekeraars worden aangeboden. Met dit voorstel komt de premie-kapitaalovereenkomst te vervallen.

2. <u>Inflatiebescherming in de solidaire premieregeling</u>

- Een aantal partijen heeft in de consultatie voorgesteld om het bieden van inflatiebescherming in de solidaire premieregeling mogelijk te maken. Het is mogelijk om via het overrendement de verwachte inflatie bij te houden, maar daarmee zijn onverwachte inflatieschokken niet afgedekt. In de toelichting bij het wetsvoorstel is nu opgenomen dat inflatieschokken via de solidariteits-reserve opgevangen mogen worden. Dit was feitelijk al mogelijk, omdat er geen verbod op stond. Er is ruimte om eventueel bij lagere regelgeving nadere eisen te stellen aan het delen van inflatierisico via de solidariteitsreserve.
- Pensioenfederatie en DNB gaan op verzoek van de stuurgroep een nadere analyse uitvoeren naar inflatiebescherming via het beschermingsrendement op basis van door SZW geformuleerde onderzoeksvragen. Die vragen zijn onder meer of deze uitbreiding economische meerwaarde heeft en of nog steeds voldaan kan worden aan het uitgangspunt dat met deze vorm van extra risicodeling geen ex ante herverdeling bij de persoonlijke pensioenvermogens gaat optreden. Ook de mogelijke aantasting van de uitlegbaarheid van het pensioenstelsel is een belangrijk aandachtspunt.

3. <u>Risicodelingsreserve in de flexibele premieregeling</u>

- Intern is besloten de optionele solidariteitsreserve in de flexibele premieregeling de risicodelingsreserve te noemen. Eerder hebben we u daarover geadviseerd die in de flexibele premieregeling ook toe te staan voor andere uitvoerders dan verplichtgestelde fondsen, onder de voorwaarden: 1) andere naam dan solidariteitsreserve en 2) vullen bij beleggingsvrijheid kan enkel via de premie.
- Naar aanleiding van nadere verdieping en gesprekken met sociale partners komen we tot het volgende: 1) vullen van de reserve kan wel via de premie maar niet uit rendement (omdat overrendementen niet bestaan in dit contract); 2) uitdeelregels onafhankelijk van beleggingsresultaten indien sprake is van beleggingsvrijheid.
- Vanuit [redacted] is ervoor gepleit de omvang van de "risicodelingsreserve" in de flexibele premieregeling te beperken ten opzichte van de solidariteitsreserve. De argumenten die daarvoor zijn aangedragen zijn ons inziens echter niet genoeg om het onderscheid in de omvang van de reserves te rechtvaardigen.
- Door de pensioenuitvoerders is gepleit om ook vulling uit rendement mogelijk te maken bij de risicodelingsreserve. Dit omdat er ook fondsen zijn waarbij de premieomvang in verhouding tot het vermogen erg klein is. Dit is vooralsnog niet opgenomen in de voorliggende versie van het wetsvoorstel. Afgesproken is dat de pensioenuitvoerders dit voorstel nader uitwerken. Voor ons is

[redacted]

Datum
9 juli 2021

Onze referentie
2022-0000088708

belangrijk aandachtspunt dat het geheel uitlegbaar blijft. Het is immers ook mogelijk om de reserve tijdens de transitie vanuit vermogen te vullen.

4. Aanpassing voorstel nabestaandenpensioen

- T.o.v. de nota met beslispunten over het nabestaandenpensioen (d.d. 25 juni) is er naar aanleiding van bespreking met Pensioenakkoord-partijen nog één inhoudelijke wijziging doorgevoerd. Werknemers en de pensioenuitvoerders hebben duidelijk gemaakt dat een onderscheid naar uitloopperiodes voor korte dienstverbanden onwenselijk en complex in de uitvoering is. De standaard uitloopperiode bij einde dienstverband (en daarmee einde deelname in de pensioenregeling) is daarom in alle gevallen drie maanden geworden, zonder onderscheid naar een lang of kort dienstverband.

5. Voorwaarden bij invaren en herverdeling

- Bij de wettelijke inkadering bij de uitkomsten van de standaardmethode geldt dat herverdeling (het schuiven met vermogens tussen generaties) mag, mits dat er niet toe leidt dat een negatief herverdelingseffect (in termen van 'netto profijt') voor een leeftijdscohort (verder) verslechtert na een additionele vermogensverschuiving. Hierover heeft politieke afstemming in BWO-verband plaatsgevonden. Tevens is afgesproken dat nog een nadere cijfermatige analyse zal plaatsvinden om te bezien of gekozen maatvoering robuust is. Dit zal plaatsvinden ten behoeve van besluitvorming voorafgaand indiening bij de RvS.
- Met betrekking tot de governance is het voorstel de positie van de raad van toezicht te versterken door de raad van toezicht het invaarbesluit vooraf goed te laten keuren. Voor pensioenfondsen met een one tier board en pensioenfondsen met een visitatiecommissie wordt een versterking gezocht die passend is bij het bestuursmodel. Bij deze pensioenfondsen is immers geen sprake van een raad van toezicht. Dit zal de komende periode nader worden uitgewerkt.

6. Regeldrukparagraaf

- In de consultatieversie was geen kwantitatieve regeldrukparagraaf opgenomen. De Pensioenfederatie en het Verbond gaven destijds aan dat er niet genoeg informatie beschikbaar was om een inschatting te kunnen maken van de kwantitatieve implicaties van de regeldruk. Na de consultatie is in overleg met de koepels invulling gegeven aan de regeldrukparagraaf. Beide gaven aan dat een inschatting van de structurele fase niet mogelijk is, hier zijn nog te veel variabelen voor. De Pensioenfederatie schat in dat in de periode 2021 – 2027 pensioenfondsen éénmaal extra kosten zullen maken van ongeveer € 5mln. per pensioenfonds. Er zijn ongeveer 200 pensioenfondsen in Nederland, daarmee komt het totaal op ongeveer € 1 mrd. Dit komt overeen met de pensioenbeheerkosten voor een regulier jaar. Het Verbond schat voor alle verzekeraars en ppi's in totaal eenmaal extra kosten van ongeveer € 20 tot € 50 mln. Deze extra incidentele kosten worden veroorzaakt door de overstap op het nieuwe pensioenstelsel.

7. Onderbouwing afschaffing doorsneesystematiek

- In de consultatie is vanuit meerdere kanten naar voren gebracht dat de wenselijkheid en de gevolgen van de afschaffing van de doorsneesystematiek onvoldoende onderbouwd was, zo werd onder meer onvoldoende ingegaan op de gevolgen voor mannen en vrouwen en startende werknemers. Hierop is de argumentatie in hoofdstuk 2 uitgebreid en verbeterd.

- Tegelijkertijd zien wij hier nog ruimte voor een verdere uitbreiding van de onderbouwing. Ook de toets van het CRvdM kan hiervoor input geven. We zullen de komende maanden tot aan de adviesaanvraag aan de Raad van State benutten om de onderbouwing van het wetsvoorstel op dit punt verder te verbeteren.

8. Experimenteerruimte t.b.v. pensioensparen voor zelfstandigen

- Naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie op dit onderdeel, is het experimenteerkader op een aantal punten aangepast. Onder meer op de manier waarop zelfstandigen zich kunnen aansluiten aan tweedepijlerpensioenregelingen, gegevensgebruik door pensioenuitvoerders in het kader van de experimenten en de fiscale facilitering van de premie-inleg door zelfstandigen. Hiermee is beoogd beter aan te sluiten bij de voorstellen van de door pensioenuitvoerders ingebrachte experimenten. Hierover bent u per nota van 15 juni jl. geïnformeerd.
- Tegelijkertijd kan niet op alle onderdelen aan de voorstellen tegemoetgekomen worden. Het wordt niet wenselijk geacht om in de experimenteerfase af te wijken van die elementen van de Pensioenwet en fiscale wetgeving, die naar verwachting – gelet op collectieve en solidaire elementen van 'de tweede pijler' en Europeesrechtelijke regels omtrent mededinging – in de structurele situatie niet zullen worden aangepast.
- In het bijzonder wijzen we op de onderbouwing van de grondslag voor gegevensverwerking bij de experimenten zzp, die nog verdere uitwerking nodig heeft ten aanzien van noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit. De toets van de AP zal uit moeten wijzen of de onderbouwing in voldoende mate ondersteund wordt. Ook op dit punt zullen we de komende maanden benutten voor verdere uitwerking.

9. Vrijwillige pensioenvoorzieningen

- Met dit wetsvoorstel wordt een alternatieve taakafbakeningseis voor vrijwillige pensioenvoorzieningen geïntroduceerd, passend bij de kenmerken van het nieuwe stelsel, die voldoende collectiviteit en solidariteit aan vrijwillige pensioenvoorzieningen toevoegt.
- Deze eis houdt in dat de vrijwillige pensioenvoorziening direct moet aansluiten bij de inrichting van de collectieve basisregeling. Het pensioenvermogen dat wordt opgebouwd in de vrijwillige regeling kan worden toegevoegd aan het persoonlijk voor de uitkering gereserveerde vermogen dat is opgebouwd in de solidaire premieregeling of aan het pensioenkapitaal in de flexibele premieregeling. Deze voorwaarden zullen in lagere regelgeving nog nader worden uitgewerkt.
- Een solidariteitsreserve of risicodelingsreserve moet onderdeel zijn van deze basisregeling om te kunnen voldoen aan deze taakafbakeningseis. In de solidaire premieregeling is dat per definitie het geval, in de flexibele premieregeling is een reserve optioneel. Als deze ontbreekt in geval van een flexibele premieregeling, moet altijd sprake zijn van een 10%-werkgeversbijdrage bij de vrijwillige pensioenvoorziening, omdat het direct aansluiten bij de basisregeling in dat geval te weinig collectiviteit en solidariteit toevoegt aan de vrijwillige pensioenvoorziening.

10. Overige aanpassingen

- U heeft eerder, middels twee beslispuntennota's besluiten genomen over de verwerking van de consultatiereacties op de hoofdthema's. Bijgevoegd vindt u ter informatie deze eerdere nota's. In hoofdstuk 16 van de MvT wordt

uitgebreid beschreven in hoeverre consultatiereacties wel/niet tot aanpassingen in het conceptwetsvoorstel hebben geleid.

Datum
9 juli 2021

Onze referentie
2022-0000088708

B. Toetsen en adviezen

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van alle toetsen en adviezen die nu uitgevraagd worden. De toets van de Belastingdienst gaat apart via DG Werk, het advies voor het ATR gaat 'laagambtelijk' via de mail. Onderhands zal het voorstel worden gedeeld met de Raad van State, met J&V (voor de wetgevingstoets) en met BZK (voor de constitutionele toets). Ook is toegezegd deze versie onderhands te delen met sociale partners en de uitvoerders.

Tabel 1. Overzicht toetsen en adviezen

Instantie	**Toets of advies**
AFM/AP/DNB	Toezichttoets
Belastingdienst	Uitvoeringstoets
ATR	Aanvullende zienswijze (advies)
Raad voor de Rechtspraak	Advies
College voor de Rechten van de Mens	Advies

C. Vervolgproces

- *Toets en adviesfase:* In de brieven naar zojuist genoemde instanties verzoeken wij hen om binnen 8 weken te reageren, met uitzondering van het College voor de Rechten van de Mens, zij hebben aangegeven meer tijd nodig te hebben. In verband met de zomervakanties is het mogelijk dat dit voor sommige organisaties een uitdaging is, we houden er daarom rekening mee dat dit kan uitlopen tot 10 weken. Dat betekent dat we vanaf medio september de toetsen en adviezen kunnen verwerken in het wetsvoorstel.
- *Uitwerking lagere regelgeving:* Parallel aan de toetsen en adviezen gaan wij aan de slag met het opstellen van de lagere regelgeving. Bij aanbieding van het wetsvoorstel aan de Tweede Kamer zal de lagere regelgeving worden opengesteld voor consultatie. Daarmee houden we voortgang in het proces rondom lagere regelgeving.